

храм, кафедральний костел у місті Кам'янці-Подільському (Хмельницька область), визначна пам'ятка історії культури та архітектури держави, одна з головних туристичних атракцій міста.

Дата заснування костелу достеменно не відома. Відомим є факт, що Кам'янець-Подільське єпископство і дієцезію, на прохання польського короля Людвіка Угорського, заснував у місті папа Григорій XI у 1375 році. Імовірно, тоді ж був заснований і перший кафедральний костел. З описів відомо, що був він дерев'яний, і звів його перший кам'янецький єпископом домініканець Вільгельм. У 1616 році була збудована Каплиця Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії. У зв'язку з тією відбудовою і розбудовою, що тривали до 1621 року, ґрунтовно змінено дах, що кардинально змінило зовнішній вигляд костелу з готичного на ренесансний, згідно з проектом Яна де Вітте. Каплицю ж збудовано в стилі бароко, а стіни вкриті копіями ікон італійських художників XVI століття (пензля італійця Рамп'єго). У 1672–99 роках (роки підпадиння під владу османів) Кам'янецький кафедральний костел був перетворений на мусульманську мечеть – католицьку сакральну атрибутику з храму прибрано, ренесансну каплицю в цей період на західному фасаді забито камінням і перетворено на підмурки мінарета. Таким чином, біля входу до храму турки звели мінарет.

1699 року за новою мирною угодою Туреччина повернула Кам'янець Речі Посполитій, а турецьке населення повернулося на батьківщину. Костел ремонтують, але мінарет залишають на місці.

Згодом єпископ Миколай Дембовський встановив на мінареті статую Божої Матері (тип Непорочного Зачаття або Знесення) заввишки 3,5 м, яка стоїть на Земній Кулі та Півмісяці і благословляє місто та край.

У 1737–55 роки здійснено ремонт і оздоблення інтер'єрів костелу в стилі пізнього бароко. У 1781 році у ансамблі Петропавлівського костелу на честь візита польського короля зведено тріумфальну арку. У 1935 році кафедральний собор св. Петра і Павла у Кам'янці закрили й перетворили на ідеологічний музейний заклад – Музей історії релігії й атеїзму. 29 червня 1990 року державна влада передала кафедральний костел римсько-католицькій парафії.

Нині Кафедральний костел святих Апостолів Петра і Павла у Кам'янці-Подільському, один з найкраще збережених на теренах України, не лише великий духовний осередок, а й популярна туристична атракція міста.

Владько В.

ХНУ ім. В.Н. Каразіна

АНТРОПОЛОГИЯ ДРУГОГО И ОБРАЗ БРИТАНИИ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ПРОСТРАНСТВЕ АГАТЫ КРИСТИ

Детективный жанр относится к тому роду литературы, который долгое время оставался без внимания серьезной критики. Как часто бывает, сама необычайная общедоступность и популярность произведений такого рода вызывала сомнения в их художественных достоинствах. Как явление массовой

культуры, детектив определяют также как нечто формульное, имеющее свою вполне очерченную, повторяющуюся структуру, где главной ценностью является внимание к мелочам и каждой детали, отделяющей именно это произведение от некоего стандарта.

Пребывая в состоянии общества массового потребления, можно оценить **актуальность** данного исследования: путем отбрасывания шаблона, в творчестве Агаты Кристи обнаруживаются те фоновые особенности, которые стали ее отличительной чертой и именно те, что интересны нам сегодня с точки зрения людей другого времени и другой нации, а именно антропология Другого и образ самой же Британии.

На сегодняшний день мы имеем целый ряд как теоретических, так и практических работ, посвященных вопросу философии Другого, национальной идентичности, гендера и постколониальной теории (они и составляют основу методологической части работы). Другая сторона уже существующих исследований – литературоведческий и искусствоведческий анализы, обращенные к вопросам Викторианской эпохи в целом и творчества Агаты Кристи в частности. Прежде эти два полюса не были соединены, что и подтверждает **новизну** нашей работы с точки зрения репрезентации в нем типического образца британской культуры второй половины XIX – первой половины XX вв.

Через поиск и анализ взаимоотношений персонажей в классическом английском детективе Агаты Кристи в таких категориях как джентльмен – леди; империя – колония; дом, сад – поместье; наследник – наследство; путешественники – слуги; багачи – бедняки; кухня – яд; спорт – забавы; студенты – колледжи мы и находим отражение британской повседневности и системы ценностей.

Конструкции Другого в художественной антропологии этого же автора, а именно национальный, социально-классовый, гендерный и сексуальный, проявляются через анализ образов как главных, так и второстепенных героев: мисс Марпл, Эркюль Пуаро, шпионы и разведчики, прислуга и помощники-компаньоны и т. д.

Таким образом, Агата Кристи, творчеству которой внимание исследователей уделялось немного (в меньшей мере, например, по сравнению с зачинателями изображения национальной английской ментальности в литературе как Ч. Диккенс, Р. Киплинг, Р. Л. Стивенсон, Ш. Бронте, Дж. Остин, К. Дойль и другие), стала достойным продолжением этой традиции, а также неиссякаемым источником для новых культурологических исследований. Этот тезис может быть объяснен тем, что в наших тезисах были рассмотрены не все возможные диалогические пары – они предполагают дополнительный глубокий анализ, предполагающий уже новую статью.